

GORICA

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemani ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah Jellersits v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 3 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Narodni tiskarni, ulica Veturini h. št. 9. Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. L. Lukežič).

O dosedanjem delovanju „Osrednjega odbora za Gregorčičev spomenik“.

Začetkom meseca decembra 1906., kmalu po smrti našega pesnika-velikana S. Gregorčiča, so se zbrali nekateri čestilci njegove božanstvene Muze v posvetovanje, kako bi se dostojno praznoval njegov spomin. Sestavil se je odbor 10 članov, obstoječ iz ožjih prijateljev in rojakov pokojnega Simona, in ta odbor se je konstituiral kot „Osrednji odbor za S. Gregorčičev spomenik“. Za predsednika si je izbral deželnega odbornika prof. I. Berbuča, za podpredsednika višjesodnega svetovalca M. Rutarja, za denarničarja prof. J. Ivančiča. Kot tajniki so fungirali zaporedoma prof. dr. K. Ozvald, vadnični učitelj F. Sivec ter notar dr. I. Šorli. Mimogrede bodi rečeno, ker nekateri ne morejo tega umeti, da ta odbor ni bil in ni smel biti nekak mikrokosmos naših političnih odnošajev, odborniki se niso smatrali za zastopnike te ali one politične stranke, ampak edinole za člane tega odbora. Spoštovanje do pesnika-trpina, čegar glas je bil ravno utihnil na veke, jih je družilo pri skupnem delu za prevzeto nalogo.

V oklicu na slovenski narod je preciziral odbor svojo nalogo tako-le: „Poskrbeti je, da se v zida, pesniku Simonu Gregorčiču v rojstno hišo na Vrsnem spominska plošča ter da se postavi na gomili tam „v planinskem raju“ pri Sv. Lovrencu dostojen nagrobnik. Če le mogoče — in to bi bilo smislu velikega pokojnika — pa naj bi se postavil Gregorčiču še živ spomenik, čegar piedestal bi bila šola“.

To nalogo je imel „osrednji odbor“ vedno pred očmi, z vneto in veseljem je šel na delo, da bi jo čim prej izvršil, tej nalogi je dosledno ostal zvest do sedaj. Objektivni slovenski javnosti gre sodba, ali je odbor storil svojo dolžnost ali ne, ali je izpolnil, kar je obetal. Odbor ima prijetno zavest, da ta sodba zanj ne more biti neugodna, kajti napravil je vse, kar se je dalo v težavnih okoliščinah in kljub neprilicam zaprekam nasproti. Vzidal je, kakor je obljubil, v pesnikovo rojstno hišo lepo spominsko ploščo. Popotnik, ki prideš na Vrsno, zagledaš na kmetški hiši ploščo z napisom v zlatih črkah, ki pove, da se

je pod ono slamnato streho rodil S. Gregorčič. Pri Sv. Lovrencu se dviga nad grobom, v katerem počiva po trudopolni zemeljski hoji pesnikovo truplo, lep nagrobni spomenik, ki bo še poznim rodovom govoril, da se je Slovenija vsaj nekoliko, četudile na skromen način, oddolžila svojemu velikemu sinu. Nagrobnik je mojstrsko delo našega domačega umetnika-kiparja Bitežnika. Kaj pa je storil odbor za živ spomenik, ki ga je omenjal v svojem oklicu na slovenski narod? Tudi v tem pogledu je ostal zvest svoji obljudi. S prispevkom 3000 K je pripomogel „Šolskemu domu“, da se je sezidalo v Gorici novo šolsko poslopje. Velika in prostorna stavba, kjer najde vzgoje in pouka v materni besedi na stotine slovenskih otrok, nosi na svojem pročelju v zlatih pismenih daleč naokoli viden napis: S. Gregorčičev dom. Kdor je poznal Gregorčiča kot človeka, je uverjen, da bi vsikliknil, ako bi še živel in videl to zgradbo: „Da, da! Če že hočete postaviti mi viden spomenik, ta naj nosi moje ime, ker mi je najbolj pri srcu.“

Toda odbor ne smatra še svoje naloge za rešeno in dovršeno. Postavil bi rad samostojno pesniku še drug živ spomenik. Sklenil je namreč, še dalje nabirati darove, ki se porabijo za „S. Gregorčičevo ustanovo“. Obrestni te ustanove se porabijo za dijake srednjih in visokih šol iz pesnikovega sorodstva, v slučaju pomanjkanja teh pa za slovenske dijake sploh. Pravica podeljevanja se izroči kaki javni korporaciji. Dolej nabrana in za zgoraj omēnjene svrhe ne uporabljena svota naj služi kot temeljna glavica te ustanove. „Osrednji odbor“ se nada, da mu slovenski mladinojubi in pesnikovi čestilci omogočijo, da se postavi v v doglednem času ta živ spomenik ranjkemu Simonu.

To je kratek obris odborovega dosedanjega delovanja. Ako je nekaj storil, gre hvala pred vsem onim plemenitim in požrtovalnim Slovencem, ki so s svojimi darovi omogočili delo. Prispevali so vsi sloji kmet in gospod, delavec in delodajalec. Med slovenskimi pokrajinami se je najbolj odlikovala goriška dežela.

Iz drugih dežel je prišlo darov v skupnem znesku 4539-79 K, in sicer:

s Kranjskega . . . . . 2373-62 K
s Štajerskega . . . . . 1035-57 „
z Niž. Avst. (Dunaj) . . . . . 751- „
iz Amerike . . . . . 122-60 „

iz Istre . . . . . 77- K
s Hrvaškega . . . . . 50- „
iz tržaške okolice . . . . . 50- „
iz Zrsta . . . . . 0!
iz beneške Slovenije . . . . . 48- „
s Koroškega . . . . . 32- „

Naj sledi kratek izkaz vseh dosedanjih prejemkov in stroškov. Vsi darovi so bili izkazani v listu „Gorica“, vse potrebne pobotnice hrani prof. J. Ivančič, ki so vsakomur na razpolago. „Osrednjemu odboru za Gregorčičev spomenik“ je došlo naravnost 6307-93 K.

Temu je prišteti zneske: Dohodek veselice v Cerknici, naložen v cerkniški posojilnici, v znesku 1405 K; dohodek veselice „Pevskega in glasbenega društva“ v Gorici, naložen v „Gor. ljudski posojilnici“, v znesku 300 K; zbirka gospe Kopačeve in Deklevoe v Gorici 89-60 K naložena istotam; veselica tolminskih gospa je dala z obrestmi vred 229-54 K; zbirka gosp. okr. nadzornika Lasiča v Tolminu z obrestmi vred 375 K (obe sta bili naloženi v tolm. posojilnici); zbirka ljubljanskega odbora z obrestmi 165 K 2 vin.; rodoljubi v Celju so poslali iz celjske posojilnice z obrestmi 94 K; čisti dobiček „Glasbene Matice“ v Ljubljani z obrestmi 857 K 16 vin.; v poštni hranilnici je 104 K 77 vin.; obresti v „Centralni posojilnici“ za leto 1907. in do 20. jan. 1909 so znašale 412 K 8 vin. Skupaj K 4032-17. Vsi dohodki so torej znašali z 20. jan. 1909 K 10.340-10.

Ker je pa cerkniški veselčni odbor sklenil, da ostane čisti dohodek tamošnje veselice naložen za kamenit Gregorčičev spomenik, ni znesek 1405 K osrednjemu odboru na razpolago ter ga je odbiti od izkazanih dohodkov, tako da je vsota vseh dohodkov, s katerimi razpolaga osrednji odbor, le K 8935-10.

Opomniti je še, da je dobilo tudi uredništvo „Soče“ 610 K 44 vin. za Gregorčičev spomenik, toda tega denarja pravi navedeno uredništvo, ne smemo izročiti „osrednjemu odboru“ v Gorici, ker mi tega odbora, kakor znano, ne pripoznamo in je nabrani denar iz rok oseb, ki ga niso hotele izročiti uzurpatorskemu odboru

Iz datki:

Za nagrobnik po pogodbi K 3000- „
za spominsko ploščo . . . . . 189-02 „
za ograjo okoli groba, prelaganje rakve in izpodzidanje gomile, za

prevažanje, postavljanje spomenika, za odškodnino poškodovanega sveta, za najem potrebnega orodja, za delavce in nadzornika pri postavljanju spomenika in plošče . . . . . K 1335-34

za upravne stroške kakor: za upeljavo čekovnega prometa, za 1000 oklicev in zavitkov za poštnino in raznašanje vabil itd. 162-58
prispevek „Sim. Gregorčičevemu domu“ . . . . . 3000- „

Vsota vseh stroškov, za katere ima denarničar g. prof. Ivančič vse zadevne pobotnice, znaša torej K 7686-94

Če odbijemo stroške od dohodkov, dobimo znesek . . . . . 1248-16, ki je naložen kot temelj za S. Gregorčičevo ustanovo deloma v „Centralni“ deloma v „Goriški ljudski posojilnici“.

Toliko o obračunu dosedanjih dohodkov in stroškov za Gregorčičev spomenik kakor tudi o dosedanjem delovanju in ukrepih „osrednjega odbora“.

Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik.

Vinska kriza.

(Važen korak naše gospodar. organizacije.)

Letšnija vinska kriza hudo pritiska na naše posestnike. Vina so kleti po Vipavskem in v Brdih polne, kupčije pa nobene ali zelo malo. Cena vinu pa je srsmotno nizka. Od kod to? Ni drugače mogoče, kakor da so se veletrgovci z vinom, vinski špekulanti združili v tajni kartel in v medsebojnem dogovoru sklenili tako nizko ceno vinu, da se nikakor ne more razviti počtena kupčija z naravnim izdelkom. Res je tudi, da naravnemu vinu veliko škodujejo ponarejalci vina, ki svoj izdelek prodajajo po takih cenh, da jim naravno vino ne more konkurirati. Vinski zakon v tem oziru še ni prinesel zaželjenih vspehov.

Najno potrebno je, da se omogoči počtena vinska kupčija in odpre domačemu vinskemu pridelku pot v svet. Posamezni kmetje se v tem oziru sami ne morejo dovolj uspešno boriti. Treba je skupnega, organiziranega nastopa in odpora. Treba je združenega postopanja vinarov, gospodar. organizacije in javnih činiteljev. Goriški deželni odbor

stvijte, gospod častnik, zdrav-tvijte, gospod vojak!

3. nastop.

Prejšnji. 2. sluga.

2. sluga (si ogleda uniforme in se vstavi pri označeni. Ploskne z rokami in zakliče). Tovariš, tovariš, pridi sem, pridi sem!

1. sluga (gre k njemu).

2. sluga. Uniforma mojega pokojnega generala, ki je ostal v Rusiji. Za vse na svetu jo moram imeti! (Judje prihajajo zvedavo k njima, Abraham potipuje suknjo).

Abraham. Bog mi pomoz, če ni to čisto navadna, ponošena suknja!

2. sluga. Suknja mojega generala je, zame največja dragocenost.

Abraham (tehta suknjo). Kaj pravite, dragocenost? No, eno krono že dam.

2. sluga. Jaz dam pet kron!

Vsi judje (glasno). Ah, kaj, tri krone. Abraham. Za ponošeno suknjo.

2. sluga (vzame suknjo). Suknja mojega generala je. Ne pustim je.

(Dalje pride).

LISTEK.

Dražba.

Burka v štirih dejanjih. (Poslovenil X.)

Osebe:

Podčastnik
1. častniški sluga.
2. častniški sluga.
Abraham.
Sara.
Poljski judje.

1. dejanje.

1. nastop.

1. častniški sluga (nastopi z vojaško suknjo v roki). To mi je podaril zadnjič gospod stotnik, ko je bil radi par kozarcev vina pri najboljši volji. Jopu naj dam izrezati iz nje. Tega pa jaz ne storim. Načopal bom ž njo stari-narja Abraham. Presneti jud je mojega gospoda že dovoljkrat osleparil. Pone-nejše je dražba ponošenih uniform ce-lega regimenta. Pritečejo seveda judje iz vseh dvanajst rodov in bodo barantali in še trgali. Našil sem še par zla-tih prog; mislijo naj, da je to prava

generalova suknja. Dal sem še napra-viti (vrže mnogo železnih ploščic na mizo) mnogo železnih cekinov; te vtak-nem za ovratnik (stori), v ošiv in na prsa, zato, da bodo mislili, da je ušito čisto zlato, sami cekini, sami zlatniki, kakor se zgodi večkrat ob vojskinem času. Ali pomoč moram imeti, tako enega, ki bo na „moji strani in bode tudi moj sokrivec.“

2. nastop.

1. sluga. Ah, Janez, stari vojščak, ravno ob pravem času prihajaš!

2. sluga. Kaj imaš že zopet na srcu, France?

1. sluga. Saj veš, da je pozneje dražba starih cunj.

2. sluga. Vem. Ruski judje se stekajo sem brez prestanka.

1. sluga. To suknjo razpostavim. Ti greš tudi na dražbo. Ko pride ta suknja na vrsto, te bom sunil pod rebra in ti pō-nudiš pet kron. Rečeš, da je suknja tvojega generala, ki je ostal v Rusiji, in ne odjenjaš, dokler ne bo čez pet-deset kron, zakaj? zato! — In če to

vestno izpolniš, dobiš od mene za ma-lenkostni trud pet suhih kronic.

2. sluga. To pa, to, France, to pa, to pa že napravim.

1. sluga. (da denar). Tu imaš nekoliko na račun. Ali to ti rečem: ne zapij jih in ne pridi prepozno; kajti potem gre vsa šala po vodi in tvojih pet kronic gre tudi rakom žvižgat.

2. sluga. E, France, le računaj na svojega Janeza! Najlepšo bodočnost zidaš lahko na njegovo možbesedo.

(Zavesa pade).

2. dejanje.

Mnogo vojaških sukenj visi na steni. Nekatere leže na mizah.

1. nastop.

Podčastnik (sedi v ospredju na desni in obrača liste starih aktov. Pozvoni in zakliče). Dražba se začne.

1. sluga (prinese suknjo in jo obesi v ospredje na levo steno). Tu visi, pa srečo prinesi!

2. nastop.

Poljski judje (prilazijo od desne in leve. Poklonijo se podčastniku in slugi). Zdrav-

je lansko leto dobro posređoval, da so kmetje razprodali svoje vino. Letos namerava zopet posređovati. Deželnemu odboru pa morajo pomagati samostojne organizacije vinogradnikov, ker le tako bo mogoče posređovati v oni meri, ki je potrebna za sistematično delo. Furlani so v tem oziru ustanovili posebno vino-rejsko društvo.

Nam tega ni treba storiti. Velika večina vinogradnikov po Vipavskem, Brdih in v precejšnjem številu tudi na Krasu, je združena v naših posojilnicah, v naših zadrugah. Te posojilnice in zadruge pa so tudi že združene v posebno osredje, v naši „Goriški zvezi gospodarskih zadrug in društev na Goriškem“. Čemu tedaj posebnega društva, ki bi pridruženim nalagalo različna bremena za članarino, za prispevke in tako dalje, ko more to delo prevzeti Goriška zveza? Zveza je sicer koj od začetka zasledovala sedanjí neugodni položaj vinske kupčije in skušala po svojih močeh tudi nekoliko odpomoči. Sedaj je to nalogo sprejela v večjem obsegu in ustanovila poseben odsek za pospeševanje vinarstva, posebno vinske kupčije.

Načelstvo „Goriške zveze“ je v seji z dne 9. t. m. na predlog gosp. poslanca Berbuča sklenilo ustanoviti ta odsek v smislu zvezinih pravil. V četrtek dne 11. t. m. pa se je vršila anketa zaupnikov pridruženih zadrug vinorejskih krajev, ki je bila zelo dobro obiskana in je živahno razpravljala o položaju vinske kupčije v deželi in o sredstvih za odpravitve neugodnega položaja. Anketa je odobrila posebni pravilnik odseka, ki ga je predložilo zvezino načelstvo.

V vodstvo odseka za pospeševanje vinarstva so izvoljeni sledeči gg.: deželni poslanec prof. Ivan Berbuč, kot predsednik odseka, župan Fran Černic iz Št. Petra, kot podpredsednik, kot odborniki pa: državni poslanec Josip Fon, deželni nadzornik Milton Klavžar, posestniki: Josip Kovačič iz Komna, Fran Kraševc iz Medane in Jožef Šinigoj iz Dornberga.

Anketa je podala novemu vinarstvu odseku različne nasvete, ki naj jih upoštevajo v svojem delovanju in deloma izroči poslancem v izvršitev.

S tem bi bil izvršen zelo važen korak na polju naše organizacije. Važnost se bo dala presoditi šele pozneje, tudi ako bi odsek koj od začetka ne imel v polni meri zaželjenih vspehov. Ker so pa na čela odseka znani delavni možje, imamo trdno upanje, da bo odsek žrtvoval vse svoje moči za dobrobit našega vinogradnika. V to Bog pomozí!

O Gabrščekovi doslednosti.

I.

Četudi je „Soča“ [najnedoslednejši slovenski list, se vendar drzne njen lastnik in glavni urednik A. Gabršček bahati, da on stoji dosleden na svojem bojnem stališču in da je ostal vedno isti v zadnjih 20 letih svojega delovanja. Ker je ta predebela, si hočemo Gabrščekovo „doslednost“ nekoliko ogledati.

14. januarja t. l. je Gabršček v „Soči“ divjal proti socijalnim demokratom. Njih „nauke“ je imenoval blaznost, njih zastavo — zastavo brezdomovinstva. Pomiloval je mladeniče, ki se s socijalno demokracijo kompromitirajo. Socijalnim demokratom je celo očital, da so ga „nasamarili“, ter se je zadržal nad njimi: „Kar se mene tiče, naj izjavim takoj, da mi je res najljubše, ako se mokračí nikdar ne prikažejo na vratih mojih podjetij. Največ zgrab sem doživel od te strani! Vsi mokračí mi ne morejo dati v 20 letih toliko zaslužka, kolikor so me doslej nasamarili, in to zasebniki kakor njihove strankine organizacije. Še zdaj širijo edino le take svoje organizacijske pravilnike, katerih mi niso plačali in ne mislijo plačati. La prvo zgubo, ki je doletela moje tovarno, je bil mokračí konsument, ki je napovedal konkursa. — Mokračí: plačujte, kar ste dolžni, pa pojdite

in ne prikažite se mi več! Po dosežanju skušnji bom le jaz na boljsem, vsa vaša jezca na moja podjetja pa mi ne odnese piškovega oreha!“

Preteklo je komaj 14 dni, — in že se klanja Gabršček socijalnim demokratom na desno in na levo.

V članku „Lekcija dr. Tumi o socijalizmu“ pravi, da ni bil nikdar za sovražno razmerje med naprednimi in socijalističnimi živili in da ni nikdar dejanski nastopal proti socijalnim demokratom. Gabršček trdi tudi, da je on za svojo osebo, v zasebnem občevanju in simpatizovanju že od nekdanj rad občeval z voditelji socijalne demokracije ter se z njimi razgovarjal o vsem možnem.

To je Gabršček pisal v „Soči“ 28. jan. t. l., torej je spremenil svoje mnenje o socijalni demokraciji v — 14 dneh! Nad to škandalozno nedoslednostjo pa ni treba strmeči. Čitatelj naj pomisli, da se bližajo nove deželnozbornske volitve, ko bo treba zopet drsati po pomoč k socijalnim demokratom. Ta okolnost nekoliko olajšuje nedoslednost vedno „istega“ Gabrščeka.

„Soča“ je svoje nazore o socijalnem demokratizmu tudi v prejšnjih letih večkrat spremenila. Pred leti je imenovala socijalne demokrate divjake, brezverce in brezdomovince ter se je zadržala: „Delavski prijatelj“ nam podtika socijalno demokracijo, kakor da bi mi delali za njo. Mi protestujemo proti takemu podtikanju nazorov našemu listu, kakoršnih nima“. Še l. 1899. je ovajala učitelje ter jim očitala socijalno demokracijo kot glavni greh; l. 1901. pa je pisala: Ako bi bila pri nas na Slovenskem dana tla za razvoj socijalne demokracije, bi bila le-ta največji blagoslov za nas. A glejte čudo! „Sočin“ lastnik Gabršček pripoveduje, da bi ga bila skoro kap za delo, ko mu je v istem l. 1901. dr. Tuma rekel: Jaz sem po svoji duši socijalni demokrat in ako imam danes sto tisoč, se postavim na čelo socijalni demokraciji.

Ozrimo v preteklost! O škandalozni nedoslednosti A. Gabrščeka in njegove „Soče“ bi sicer lahko spisali debelo knjigo, a omejiti se hočemo le na nekatere posebno značilne slučaje.

Ko je prešla „Soča“ l. 1889. v Gabrščekovo last, je pisala med drugim: Listu bode namen pospeševati in utrjevati avstrijsko-patrijotični čút.

Kako je „Soča“ izvajala to točko svojega programa, ne maramo podrobneje razkladati; le toliko omenjamo, da je po razkolu l. 1899. večkrat javkala, da je na Goriškem prevleč avstrijskega patrijotizma. In „Sočin“ lastnik Gabršček je l. 1905. priporočal družbi sv. Mohorja, naj ne nudi avstrijskega patrijotizma, kakoršnega je preveta knjiga z žalostno zgodovino okupacije Bosne, ker naš narod je že tako preveč patrijotičen . . .

V vabilu na naročbo je „Soča“ l. 1889. obetala, da bo izvrševala načelo: vse za vero, dom cesarja, in da bo nasličena katoliškega prepričanja.

A kaj smo videli po razkolu l. 1899? Gabrščekova „Soča“ je smešila verske resnice, napadala duhovski stan ter večkrat obžalovala, da niso postali Slovenci luterani; Gabršček pa prodaja in s tem širi brezverski list „Svobodna misel“, prodaja Wahrundovo brošuro, govori v nekem članku o „stari šari židovskih pravljic starega zakona“ . . . Gabršček se je v „Soči“ navduševal še pred 15. dnevi za neki „enoten svetovni nazor, ki je dandanes dognan v toliko, da ne more obsegati bistvenih klerikalnih nauk.“

O tem meglinem svetovnem nazoru je modroval kobariški „filozof“ že l. 1904. tako-le: „Neizprosno sovražnik vsakemu napredku v razvoju tega „enotnega svetovnega naziranja“ do one popolnosti, ki jo človeštvo more in mora doseči je bil, je in bo klerikalizem. Proti temu nasprotniku se morajo družiti vse ostale struje, kajti le tedaj, ko bo ta docela poteptan, docela strt njega pogubni vpliv, podprti ob ne-

besa in peklo, ob angelje in hudiče ter ob strah in trepet pred neznano do smrtnostjo, — šele tedaj bo enotni svetovni nazor mogoč ter bo prej ali slej tudi slavil svojo zmago. Kakšen pa bo ta nazor, tega danes ne vemo, ne moremo vedeti. Poznamo takozvano „srednjeveško svetovno naziranje“, toda tistega „modernega svetovnega naziranja“, katero postavlja novostroj prvega nasproti, tega pa še ni in ga še dolgo ne bo, kajti sleherni pravi razvoj tega najimenitnejšega vprašanja človeštva ovira in mori ošabni klerikalizem s svojim infamno-tendencioznim mračnjaštvom, peklom in njega hudiči“.

V ponatisnjem članku „Slovenija“ in njeni nasprotniki je zatrjeval Gabršček pred 15 dnevi, da se hoče on v družbi z narodno-naprednimi možmi boriti za filozofski ustroj moderne enotnega svetovnega nazora, pripomoči temu do zmage i med našim ljudstvom, dotlej pa odbijati grde nakane rimskih hlapcev srednjeveške sladke teme.

Tu ga imate vedno doslednega Gabrščeka! L. 1889. je vabil na naročbo „Soče“ z besedami: Krščanska resnica, na katero smo krščeni, bo podlaga vsakemu našemu razpravljanju. In zdaj se hoče boriti on in njegovi narodno-napredni možje za enotni svetovni nazor, ki ne obsega bistvenih klerikalnih nauk! Po tej učeni kvasariji človek sodil bi sicer, da hoče Kramarjev Dreje novo vero ustanoviti; a to so le besede!

Pri prvih bodočih volitvah bo Gabrščekova „Soča“ zopet zatrjevala, da je narodno-napredna stranka z vsemi „narodno-naprednimi možmi“ bolj krščanska od klerikalne (četudi je še zadnjo zoboto trdila, da narodno-napredna stranka ne sloni na dogmah (verskih resnicah), s katerimi stoji in pade, ampak stremi po enotnem svetovnem naziranju!

Čudna prikazen.

Pretečene dni so opazovali po naših gorah, da se goveja žival nenavadno vede; kaj takega ni bilo še nikdar videti; najstarejše ženske se niso mogle spomniti, da bi se bilo kedaj poprej to dogodilo. Stvar je bila tako čudna, da se je ni mogel nikdo raztolmačiti in, ker krave seveda ne znajo govoriti, je samo golj slučaj nanesel, da se je ta pojav razjasnil.

Reč je bila taka: V nekem hlevu imajo bika. Stara mamica, ki je bila ostala doma, je zapazila, da bik srepo gleda v tla: oči, krvavo rdeče, ušesa po koncu, gobec na stežaj odprt; dlaka se mu ježi; besno počenja z nogami biti, tuli kakor divji! Konečno vpogne vrat in vpira rogove proti tlam, kakor bi hotel nekaj zabosti; zabodel je v resnici list, ki je pred njim ležal in v kateri je gledal; ravno tako, kakor da je nabodel človeka, je vrgel glavo nazaj — list pa je frčal po zraku skozi odprta vrata na dvorišče. Med tem se je bilo nabralo tamo precej krav, ki so paele na bližnjem travniku in slišale tuljenje bika. Ko je priletel papir na dvorišče, gledale so krave radovedne vanj, a čez nekaj časa začela jim je sapa zastajati, tresle so se na celem životu. Potem pa so se jim začele nosnice odpirati in na zadnje zamukajo skoraj vse na enkrat tako močno in glasno, kakor se še ni slišalo. Krave so mukale dalje in tekle z vzdignjenimi repi na travnik, skakale po travniku kakor neumne, in mukale in mukale in mukale. Za njimi še teleta noge po koncu.

Bil je to tako smešen prizor, da se je stara mamica sama pričela smejati, da so jej tekle solze po licih, in ona je pravila, da so se v resnici takrat „krave smejale“. Nikdo jej tega ni hotel verjeti, ampak že tisti dan in naslednje dni so vse vprek po gorah opazili skoraj povsod isti pojav in vsakdo je zadobil vtis, da „se krave sme . . .“

Žalibog smo dobili naznanilo o tem dogodilju še-le, ko je bil skoraj ves list stavljen; za danes nam primanjkuje prostora, a prihodnjič prinesemo konec.

Dopisi.

Kostanjevica. — Po volitvah so se zgodile pri nas reči vse obsodbe vredne, katere je vredno javnosti povedati, da bo vedela, kake suroveže imamo pri nas in se res čudimo, da se dobe v nekdanj ugledni Kostanjevici taki izmečki, ki delajo sramoto občini kostanjski. — Na večer volitve so nekemu našemu posestniku odnesli klobase iz hrama. Kmalu potem so nekemu drugemu našemu posestniku odnesli pol svinjine, ki je bila še v soli. Še se je govorilo po občini o teh tatvinah, že se je raznesel neki dan glas, da so več posestnikom porezane trte. Zlobna roka nasprotnikov je to naredila. Podlo je, da se nasprotnik znaša nad trtami vsled sovraštva, katero goji ta do posestnika trti. Tak človek zasluži najostrejšo kazen. Kdo je vse to naredil, se še ne ve, a s časom se bodo zlobneži že ovadili!

Iz Bovca. — (Bodoči napredek v mlekarstvu.) — G. Bolle, ravnatelj kemičnega poskuševališča v Gorici je meseca oktobra m. l. obiskal osebno nas Bovčane, in v gostilno „Pri pošti“ povabil nekaj odbornikov mlekarne v posvetovanje. Predaval nam je, kako koristno bi bilo, ako bi naša mlekarica uvedla preiskovanje mleka in sicer, koliko tolačobe ima mleko. Poskuševališče v Gorici bi prvo leto brezplačno tako preiskavo opravljalo. Ako pa mlekarica uređi plačevanje mleka po tolačbi, in ako bo kemični urad nadaljna leta preiskoval mleko, plača vsak društvenik omenjenemu uradu na mesec 20 vin.

Olbomniki so pri prvi seji pojasnili odboru predavanje in nasvet g. Bolleta. Olbor se je izrekel v svoji seji soglasno za tako preskušnjo. Zljaj nam torej naše mleko preiskuje omenjeni urad v Gorici že tretji mesec. In kaj je opazil odbor na tem preiskovanju? To, da nimajo vse bovške krave enako dobrega in mastnega mleka, kakor so Bovčani mislili, ampak razloček je velik med kravami. Po mesečnih izkazih kemičnega urada so razlike tolačobe sledeče: 5:20 od sto, 4:50 od sto, 3:80 od sto, 2:60 od sto, 2:00 od sto. Tu se vidi, kaka krivica se godi društvenikom, kjer se plačuje mleko po množini. Nekateri društveniki so za tretjino prikrajšani, nekateri čez polovico in zlasti v tistih mlekarinah, kjer se izdeluje maslo, sir in skuta. Vsak društvenik vidi vsak mesec v mlekarnici na deski zapisano mlekarško številko in odstotek tolačobe donešenega mleka njegovih krav.

Mlekariskim društvenikom, kateri imajo več mlečnih krav in donšajo mleko skupno v mlekarno se nasvetuje, da pustijo preiskati mleko vsake krave posebej, da zamorejo razsoditi, katera krava daje mastnejše mleko. Po takem preiskovanju pride društvenik do tega, da izbere le take krave za pleme, katerih mlečnost je bogata na tolačobi ali maslu.

Iz Planine. — Naši mgnati so še pred kratkim časom peli slavo slavnemu namestniku virilista cestnega odbora g. Vinc. Rojcu, ko je bil dobil za našo občino 200 K podpore pa ne od cerkljanskega cestnega odbora, kakor je bil on nategnil naše liberalce, ampak najbrž od kitajskega Tiu-Linga, kajti zdaj so mu zlezle besede in podpora v nič, kakor megla, ko jo sonce prepođi. Dragi naš Cenc, ko bil bili vi nategnili kake stare klepetulje, to bi se nam nič čudnega ne zdelo. A da se vam, spoštovani gospod, taki možje, pustijo voditi za nos, kot je naš Mihajne ali Ivan in drugi, to se pa nam vendar zdi nekoliko preneumno, akoravno so vaši podložniki v narodno-napredni neumnosti. Vemo sicer, da ste mislili, da bodete s to „filko“ zopet pripravili nas zavedne Planince do tega, da bomo še mi nekoliko zasmehovali naše pošteno občinske za-

stopnike, kateri so pristaši S. L. S. in kateri se marsikateremu vašemu mogotcu ne bojijo zabrusiti resnice v obraz. Kako se vam je, občespoštovani Cenc, godilo radi naše podpore v Kobalovi gostilni dne 27. januarja radi naše podpore, za katero ni nobeden drugi vedel kot vi. Radi bi vedeli, kako se vam je zdelo, ko vas je vprašal resnicoljubni cestni odbornik. No, Cenc, kako se reče tistemu možu, kateri ne govori resnice? Mi bomo pa tudi zdaj zahtevali po naših zastopnikih občine Planina, da se mora tista podpora, katero ste vi dobili za Planino, porabiti za popravilo klanca, kateri drži iz Cerka v Planino. Ta pot je taka, da ako jo bo popravljala Žnidarčkova podpora, ostane taka do sodnjega dne. Prosimo g. odbornik narodno napredne stranke, povejte nam, kakšen odgovor ste dali našim občinskim zastopnikom, ko sta vas vprašala po podpori 200 K, katero ste si bili izmislili? — Upamo, da nam v tem dobesedno sporočite, ker ona dva nočeta povedati. Evo toraj, zgovorni g. Žnidarček! Ja, ja, Cenc, posvetili smo nekaj v vašo resnično govorjenje, s katerim ste bili namitlili napredne može, da so prav z zasmehom naš h mož in cestnega odbora raznašali glas, da samo Žnidarček dela za Planino. Za danes dosti, gradiva še dovolj. Znamo še drugi pisati, ne le „tehan“, ker naše vrste niso tako plitve! Zavedni občinarji.

Politični pregled.

Novo ministerstvo.

Četrtekovi uradni list „Wiener Zeitung“ je objavil imenovanje novega ministerstva, ki je tako-le sestavljeno: predsedstvo baron Bienerth; ministerstvo za notranje stvari baron Hardtl; finančno ministerstvo vitez Bilinski; pravosodno ministerstvo: namestnik predsednika štajerske odvetniške zbornice dr. vitez Hohenburger; naučno ministerstvo grof Stürgkh; železniško ministerstvo sekcijiski načelnik v pokoju Wrba; trgovinsko ministerstvo predsednik poslanske zbornice dr. Weiskirchner; domobransko ministerstvo feldmaršallajtnant pl. Georgi; ministerstvo za javna dela dvorni svetnik Ritt; poljedelsko ministerstvo profesor Braf. Ministri rojaki Čeh dr. Začek, Poljak Abrahamovicz in Nemec dr. Schreiner.

V parlamentarnih krogih se kot gotovo dejstvo razpravlja, da nastopijo Čehi, Jugoslovani in socialni demokrati z najostrejšo opozicijo proti novemu ministerstvu. V novem ministerstvu je 9 Nemcev in le 4 Slovani.

Novo Bienerthovo ministerstvo ima očitno odločen protislovanski značaj. Za južne Slovence je pa eksistenca tega ministerstva že zaradi oseb naučnega ministra Stürgkha in pravosodnega ministra Hohenburgerja naravnost provokacija in žaljenje, na kar morajo jugoslovanski poslanci odgovoriti z najskrajnejšo opozicijo.

Nova vlada se imenuje ministerstvo miru, pa ima v svoji sredi može, ki so živeli v najsrđitejšem boju zoper slovanski narod in so temu narodu storili toliko zla, kolikor so le mogli; novo ministerstvo ima smelost trditi, da bo pravično, pa izroči delitev pravice Stürgkhu in Hohenburgerju.

V osebah tega ministerstva ni nobenega jamstva, da bo parlament funkcionalen. Ravno nasprotno.

Grožnja z razpustom parlamenta je edino, s čimer more vlada, da poskusi svojo srečo. Ta grožnja zna morda kaj izdati pri nemških strankah, ki se imajo novih volitev pač bati, ne bo pa ničesar izdala pri onih strankah, ki se jih ima vlada bati.

Čehi in Jugoslovani združeni proti vladi.

Posvetovanje parlamentarne komisije čeških poslancev in parlamentarne komisije Slovanskega središča je v četrtek trajalo tri ure. Soglasna je bila

izjava, da Čehi in Slovenci ne morejo sedevni vladi ničesar zaupati ter bodo Čehi in Jugoslovani zrušeno proti vladi taktično nastopili. Izbran je bil poseben odbor: Pacak (načelnik), dr. Šusteršič (podnačelnik), Ploj, dr. Korošec, dr. Laginja, Illibovički, Kurilović, Jizvorka, Kalina, Čelakovsky, Mastalka, Silinger, ki ima nalog, ukreniti vse potrebno glede taktičnega nastopa.

„N. Fr. Pr.“ pa piše v tem pogledu: Čehi so na peturni seji svoje parlamentarne komisije izrazili svoje opozicijsko stališče nasproti ministerstvu in so baje že izdelali popoln bojni načrt, ki ima pripraviti novemu ministerstvu brzi konec. V to svrhu so se zvezali z jugoslovanskim centrom in izbrali skupen akcijski odbor, ki naj v krogu drugih strank, nezastopanih v vladi išče nadaljnjih zaveznikov. V prvi vrsti se misli na socialne demokrati, potem na Maloruse in morda tudi na Nemce. Temeljna misel, ki jo imajo pred seboj nasprotniki vlade, je, da se ima pred vsem opustiti pot obstrukcije, ker bi se z nadaljnjim oviranjem parlamentarnega delovanja le povečala verjetnost, da vlada razpusti zbornico. Hoče se marveč vreči vlado v odprti zbornici in misli se, da se bo to težko skupini od 200 do 250 poslancev. (Čehi, Jugoslovani in socialni demokrati.)

Dosedanji voditelji ministerstva odlikovani.

Povodom odstopa voditeljev posamičnih ministerstev je bil tajni svetnik in sekcijiski načelnik Adolf baron Jorkasch-Koch, ki stopi v trajen pokoj, odlikovan redom železne krone prvega razreda, sekcijiski načelnik dr. Mataja, dr. vitez Holzknecht, Josip vitez Kanera in dr. Maks grof Wickenburg so dobili komturni križec Štefanovega reda, sekcijiski načelnik Josip Pop vitežstvo in sekcijiski načelnik dr. Zenko pl. Forster baronstvo.

Novo zasedanje državnega zbora.

Bienerth namerava državni zbor zopet sklicati na dan 12. marca.

Grof Sternberg dragonski častnik.

Grof Sternberg odloži državnozbornski mandat in vstopi kot častnik v dragonski polk v Pardubicah. To je dosegel pri zadnji avlijenciji pri cesarju. Sternberg pojde prosit odpuščanja za razžaljenja tudi nadvojvodo Rainerja in bivšega domobranskega ministra grofa Welsersheimb-a.

Naslednik kranjskega deželnega predsednika.

Listi poročajo, da odstopi v kratkem kranjski deželni predsednik Schwarzter da bode njegov naslednik skoro gotovo dvorni svetnik dr. Alfred pl. Manussi.

Bojno razpoloženje v Srbiji.

Srbija se vedno bolj oborožuje. — Vojni minister Živković, ki je podal kralju svojo ostavko, ker mu ni hotela privoliti skupščina zahtevanih vojnih denarnih kreditov, ostane na svojem mestu, ker se je skupščina premislila in bode zahtevane kredite dovolila. Napetost med Avstrijo in Srbijo je vedno večja tako, da se je te dni govorilo o nekem ultimatum-u, katerega hoče baje Avstrija Srbiji odposlati. Sploh je položaj jako resen.

Ultimatum Avstro-Ogrske Srbiji.

Na dunajski borzi so bile v četrtek razširjene vznemiljive vesti, da Avstro-Ogrska izroči 12. t. m. Srbiji ultimatum, v katerem bo zahtevala, da Srbija takoj ustavi vojne priprave. V diplomatičnih krogih se pa zatrjuje, da bo Avstrija še počakala, ako Srbija izroči vlastit memorandum, v katerem bo zahtevala avtonomijo za Bosno in Hercegovino.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

so plačali predsedništvu: Franc Marinič, župnik v Kojskem 20 K; Josip Milanič, kurat v Oblokah 10 K; Josip Jug, delavec v

Weiskirchlitzu 25 h; Franc Švara, kaplan v Devinu 5 K; Štefa Kinderčev v Gorici 20 K; dr. Anton Gregorčič 20 K; dr. And. Pavlica, stolni vikar, na račun ustanovnine 9. obrok 20 K; Josip Kos, kaplan v Cerknem 2 K; Ema Bras v Cerknem 20 h.

Mesečnino za januar so plačali: Franc Bitežnik, vodja „Centr. posoj.“ 2 K; Leop. Bolko, veleposestnik 10 K; Anton Breščak, posestnik in trgovec 2 K; dr. Karol Capuder, profesor 1 K; Karol Cigoj, dež. uradnik 2 K; Jakob Čebular, profesor v p. 2 K; dr. Josip Dermastia, odvetnik 1 K; Iv. Drufovka, posestnik in trgovec 2 K; Fr. Finšger, okr. šol. nadzornik 4 K; Anton Fon, posestnik in trgovec 2 K; Josip Fon, drž. poslanec 10 K; Anton Fras, šol. svetnik 5 K; dr. Josip Gabrijevčič, prelat 3 K; Anton Gvajz, profesor 2 K; Hedžet in Koritnik, trgovec 2 K; Teodor Hribar, poslovodja „Krojaške zadruge“ 5 K; Andrej Ipavec, profesor 3 K; Ivan Kalin, dež. uradnik 2 K; Janez Kokošar, župnik (za 3 mesece) 9 K; Jernej Kopač, posestnik in trgovec 2 K; Albin Kregau, trgovec 1 K; dr. Josip Ličan, kn.-nadšk. tajnik 2 K; Ivan Mercina, vadm. učitelj 3 K; Gustav Novak, profesor 2 K; dr. Anton Papež, profesor 2 K; dr. Franc Pavletič, odvetnik 5 K; Svetoslav Premrou, vodja „Gor. zveze“ 2 K; Ivan Rejec, prefekt 2 K; Franc Setničar, kancelist 2 K; Franc Sivec, vadm. učitelj 3 K; Anton Šantel, šolski svetnik 5 K; Andrej Tabaj, ka-teteh 2 K; Josip Zornik, posestnik in trgovec 2 K; Franc Žnidaršič, profesor (za dva meseca) 6 K.

Dalje so plačale gospe in gospodične: Gabrijea Finšger, okr. š. nadzornika 2 K; Štefanija Havel, učiteljica 40 v; Marija Kopač, svečarjeva 5 K; Milena Papež, profesorjeva 1 K; Berta Pavletič, odvetnikova 2 K; Avgusta Šantel, š. svetnika 1 K.

Našemu upravništvu je došlo: Teodor Hribar v Gorici daruje namesto venca na krsto pokojnemu Bajtu 10 K; N. Simčič, učitelj v Medani nabral med tamošnjimi pevci v farovžu in dal prožreti „Zamorcu“ 4 K 30 v.

Za „S. Gregorčičev Dom“

je plačala Cecilija Čeburon iz Berjij na račun ustanovnine 50 K (ravno tako tudi zadnjič izkazanih 50 K).

Srčna hvala vsem dobrotnikom!

Novice.

Oj te trte ne pustijo spati „Soča“ in tistim, ki stoje za njenim hrbtom. Zadel jih je v živo zadnji izkaz, katerega smo priobčili uže lansko leto, a smo ga sedaj le ponatisnili s potrebnim uvodom. Izkaz je močno učinkoval; dobili smo poročila z raznih strani dežele, kako so se ljudje pulili za „Gorico“ in „Primorski List“, ki sta priobčila znani izkaz o teh šmentranih trtah. Vse je hotelo čitati. Kako lepo se je v izkazu čitalo n. pr.: Martin Tavčar iz Komna dobil od vlade 300 Riparia pontalis, a isti Tavčar izjavlja, da ni prosil trt, ne videl in ne dobil. Trte pa so le bile dvignjene na njegovo ime. Takih slučajev je v omenjenem izkazu mnogo. In deželni poslanec Jože Štrekelj je bil tisti, ki je podpisal prošnjo na namestništvo, v kateri potrjuje, da so v izkazu navedeni reveži potrebni, da jim da vlada brezplačno trte. Vlada je v resnici dala vsem fingiranim proslcem trte, in Franc Budal iz Komna je prevzel trte za vse skupaj v Trziču dne 4. febr. 1908. Imenovani posestniki pa niso ne trt prosili, ne dobili in ne videli. Kje so dvignjene trte?? — Tak izkaz smo torej mi priobčili! Ta izkaz naj „Soča“ pobije, ako se upa! Tukaj na tem mestu pribijamo dejstvo, da Štrekelj ni tožil „Gorice“ in „Primorskega Lista“ zaradi teh izkazov, ki so za nekoga uničujoči. „Soča“ pa hoče svojim bralcem dati razumeti, kakor da bi Štrekelj tožil „Gorico“ in „Primorski List“ zaradi teh izkazov. Ne, tega Štrekelj ni storil. Tožil pa je „Gorico“ in „Primorski List“ zaradi neke notice, katero smo ponatisnili iz tržaške „Zarje“, za resničnost katere pa nismo bili

mi odgovorni, kakor ni odgovorna „Soča“ za resničnost kake notice recimo iz Amerike, katero ponatisne po drugih listih. In Amerikanec, ki je po tej notice prizadet; ne bo tožil „Soče“, ki je to ponatisnila po drugih listih, marveč bo iskal vir, iz katerega je prišla dotična notice, in tega bo tožil. — Odgovorna urednika „Gorice“ in „Primorskega Lista“ sta bila globljena zaradi uredniške nepaznosti in ne zaradi veleznimivih izkazov, okoli katerih se suče cela zadeva, katerih ne more pobiti ne Štrekelj, ne „Soča“! Mi ostajamo pri tem, kar smo priobčili v izkazih. Za to smo odgovorni. Sicer pa ako bi nas tožil Štrekelj zaradi teh izkazov, bi tožil samega sebe, saj je izkaze on kontroliral, podpisal in poslal na namestništvo! — To je resnica o trtah. „Soča“ naj le ohrani vse tiste rokovnjače, tatove časti, podlo bando in druga taka imena, s katerimi otepa okoli sebe, ko se čuti najbolj prizadeto. — Trte pa naj pusti pri miru! Oj te trte, te delajo marsikomu sivo glavo!

Ples nebeščanov na zemlji.

Doslej je bila navada, da so prirejali ples fantje ali krčmarji (po vaseh) in društva (po mestih). Sodba o plesu s stališča morale je med ljudmi različna, z verskega stališča ga naša duhovščina sploh obsoja, dokaz, da ples ne koristi izveličanju duše in da njegova domačija niso nebesa. Kdo bi si bil torej mislil, da se najdejo tudi med prebivalci nebes plesaželni svetniki! In vendar! Danes zapustita dva nebesa, prideta v Trst ter priredita v „Narodnem domu“ ples za tržaške Slovence!! Umeje se, da moreta biti to le slovanska blagovestnika. Kdor tega ne veruje, naj bere „Edinost“, ki že več časa bobna in vabi na „Ciril-Metodov ples“.

Mi menimo, da bi se bila dala najti za plesno reklamo bolj primerna in manj nerodna oblika, ne da bi bilo treba imen svetnikov skruniti.

Bovec. Danes 12. febr. izdihnila je svojo blago dušo Marija Ocvirk, sproga g. občinskega tajnika, izročivši mu krepkega dečka. Pač mlada dvojica ni mislila, da jima tako hitro ugasne luč zakonske sreče: bila sta namreč poročena še-le leto dni. Pogreb pokojne vršil se bode 14. t. m. Gospodu tajniku naše iskreno sožalje, pokojnici večni mir!

Pokušnja vin na Dunaju. — Deželni odbor je izdal to le okrožnico: Vodstvo društva v varstvo avstrijskega vinarstva v Kremsu (Nižje Avstrijsko) je sklenilo prirediti dne 15. in 16. aprila t. l. na Dunaju pokušnje vin, pridelanih v raznih deželah monarhije.

S projektovano pokušnjo se ima podati slika o vrednosti čistih trtnih nasadov, ki pridejo v poštev za posamezne dežele in ki morajo zadobivati s splošno obnovitvijo vinogradov na ameriški podlagi vedno večji pomen. V obče se priznava, da pokaže uvedba čistih nasadov pravi tipični karakter vina iz posameznih krajev, in v interesu vinogradništva, kakor tudi vinske trgovine je, da se ti nasadi kar največ mogoče pospešujejo. Je sicer res, da je dobiti tudi iz mešanih nasadov dobra, časih tudi izborna vina za trgovino, njihov karakter pa je odvisen bodisi od ene, ali druge trtne vrste, ki se nahaja v večji množini v vinogradu.

Vinska pokušnja, ki je o njej tu govora, se bo razločevala od dosedanjih in bo nudila samo vina posameznih trtnih vrst. Zanimala bo brezdvomno ne samo strokovnjake, ampak tudi vinske trgovce in gostilničarje, ker se bodo lahko primerjale med seboj posamezne vinske vrste, n. pr. rizling, traminec, veltlinec, laški rizling, različna črna vina itd. iz vseh dežel, kjer se pridelujejo.

Za zgoraj omenjeno pokušnjo je izdalo vodstvo društva sledeča pravila:

1) Pri državni vinski pokušnji more razstaviti vsak avstrijski vinogradnik lastni vinski pridelek zadnje trgatve.

2) H pokušnji se pripustje le brezdvomno pristna bela, črna in rudeča vina, ki so se dobila iz ene vrste trt.

3) Vina iz mešanih nasadov, potem ona, ki se jim je dodal sladkor, ali se jim je

odvzela kislina, ter vina ki niso še povrela, se ne smejo razstaviti.

Prijave za določanje vina h pokušnji sprejema že sedaj vodstvo zgoraj imenovanega društva za varstvo avstrijskega vinarstva (Geschäftsleitung des Vereines zum Schutze des österr. Weinbaues in Krems N. Ö.), ki daje vsa potrebna pojasnila.

Želeti bi bilo, da se udeležijo naši vinogradniki v čim največjem številu pokušnje, ki je velike praktične važnosti in bode popolnila akcijo, ki jo je bil zapričel deželni odbor v pretekli jeseni v namen, da bi se naša vina spoznala in cenila v drugih deželah in da bi se jim odprli novi trgi za prodajo.

Kdor se noče obrniti naravnost na vodstvo imenovanega društva v Kremsu, naj se obrne na deželni kmetijski urad (v Gorici, deželna hiša, Stolni trg), ki bode skrbel za to, da se vinogradnikom naše deleže olajša tekmovanje pri poskušnji na Dunaju.

Svobodna šola zaprta. Kakor poročajo listi, je v četrtek vsled sklepa deželnega šolskega sveta magistratna komisija uradno zapečatila in zaprla šolske prostore „svobodne šole“ na Dunaju.

— **Na vsrje** se daje ljudstvu, da ponuja po časopisih neki Jožef Landau z Dunaja nek aparat, o katerem trdi, da deluje uspešno pri zdravljenju ušesnih bolezni in pri sluhu. Opozarja se ljudstvo, da ne gre na limanice temu Landau, kajti njegov aparat ne deluje uspešno pri ušesnih boleznih, pač pa povzroči lahko še druge nevarne ušesne bolezni.

— **Nesreča v družini.** — Na porodu je zadel mrtvoud I. Humar v ulici Stračice. To je tako vplivalo na njeno taščo, da je zblaznela in kmalu na to umrla. Pogreb bo danes.

— **Umrli je** 12-letni Jožef Bazzatto (?), ki je bil delj časa v bolnišnici usmiljenih bratov, a je pred nekaj dnevi isto zapustil, ne da bi okrevljal. Na svojem domu je konečno umrl dne 12. t. m. Kot vzrok smrti se navaja, da so ga njegovi součenci meseca novembra pretepli. To se je dogodilo v Šmartnem pri Kojškem. Danes se je podala tja sodnijska komisija, ki ima nalogo, da stvar spravi na čisto.

— **Elitni koncert sester Aranyi,** ki se je vršil v torek v zgornji dvorani goriškega gledališča, je vspel izborno kar se tiče izvajanja programa. Sestri Aranyi, dasi mladi, sta pravi umetnici na gosli. Gosli imati v svoji popolni oblasti in proizvajati na njih prave čudese. Udeležba pa je bila pičila, še ne 100 oseb.

— **Potresno ozemlje.** Iz Reggia poročajo, da je v noči od srede na četrtek razsajal tamkaj orkan s točo in silnimi nalivi. Ob 3¹/₄ uri zjutraj je bilo čuti močan potres. Zvečer je sledilo več lažjih potresnih sunkov.

— **Sklep prvega šolskega polletja.** Danes je bil na tukajšnjih srednjih šolah, na ženskem učiteljski in na vadnici sklep prvega šolskega polletja. Kakor čujemo, je bil napredek povsod jako povoljen. Na gimnaziji je padlo le 20% učencev.

— **Na Lubinju so se na Svečnico** stepli fantje, v kojem tepežu je bil 30 letni fant Miha Kavčič z nožem do smrti zaboden v trebuh. Dva druga sta bila težko, več pa lahko ranjenih. Vzrok: **Nesrečno pijančevanje in podivjanost.**

— **Pretep.** — Da se uname kak pretep po noči, ni nobeno čudo. Saj ni kriv dotični, ki tepe ali dobi, ampak vino, ki razsaja v telesu in glavi dotičnika. Tako je razsajalo vino v glavi nekega Franca Fonasari v noči od srede na četrtek. Ko se je v pozni uri vračal natekan iz neke kavarne, se je poskušil z nekim dosejaj neznanim človekom, ki je bil pa močnejši kot Fonasari. V prepiru je slednji Fonasariju porezal nos.

— **Predsednikom avstrijskega** Lloyda je imenovan bivši železniški minister dr. Derschatta, znani nemški nacionalce.

— **Električni tramvaj v Gorici** se odda javnemu prometu boje dne 15.

t. m. Tako čitamo v laških listih. Da je to resnica, ne garantiramo, kajti pisalo se je uže večkrat, da se odda prometu in ta dan, a se to ni zgodilo. Komisijonelni ogled bo 15. t. m. Čuden porod ima ta toliko imenovani tramvaj!

— **Zdravnikom v bolnišnici usmiljenih bratov** je imenovan dr. Lev Wolfner.

— **Veselico priredi „S. k. izobraževalno društvo“ v Kronbergu s sodelovanjem „Marijine družbe“ dne 14. febr. 1909 ob 3. popoldne**

— **V Podgori priredi „Marijina družba“ s sodelovanjem društva „Branik“ v nedeljo dne 20. t. m. veselico z lepim vspeedom.**

— **Nepoboljšljiva tlčica je** 28-letna Marija Pin, pristojna v Trzič, znana v našem mestu po vlačugarstvu in nelepem življenju. Uže večkrat je bila izgnana iz Gorice, a se je po malem času spet vrnila. Ne more in ne more živeti v Trziču, le v Gorico sli. Komsaj so jo strizniki dne 7. t. m. odvedli v Trzič, uže se je prikazala spet v Gorici, a so jo njeni „dobri znanci“ redarji „ljubeznivo“ sprejeli v hotel „Dogana“, kjer pazijo, da se ji spet kaj neprijetnega ne zgodi.

— **Ipred sodišča.** Ne prav ljuden je 22 letni fant Jožef Bavčar, čevljar iz Sela na Vipavskem. Dne 1. nov. m. l. se je peljal z železnico iz Gorice domov. V železniškem vozu pa se je ne-lepo vedel in železniški uslužbenec ga je moral za to posvariti. To je fanta še bolj razgrela in razsajal dalje. Na dornberški postaji pa ga železniški uslužbenec izrcdi redarju, ki je pa medpotoma istega ranil na levi roki. Za to se bo greval 4 mesece v zapornu z enim mesečnim postom, katere mu je odmerilo goriško okrožno sodišče.

Tatica je 32-letna udova Pavšič iz Levpe. Zasačena je bila večkrat pri tatvini. Kradla je Antonu Gabrijelčiču in Mhaelu Pavšiču denar in razne jestvine. Sodišče jo je obsodilo na 2 mesečni zapornu z enim postom in trdim ležiščem v mesecu.

— **Za posestnike psov.** — Mestni magistrat naznanja, da morajo posestniki psov plačati določeno pristojbino pri mestnih uradih ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure zjutraj najdalje do 28. t. m. Psi, ki se na novo kupijo, je treba prigrasiti pri omenjenem uradu v teku 8 dni.

— **Pamet, gospodinjje.** Pustni čas je! Razne našemljene kreature s spačeno obleko in harmoniko bodo lazile od hiše do hiše s košem. Posebno klobase, špeh, jajca in kaka filka dopade takim pchačajem, ki radi žrejo na ramena drugih, ki se ptem po občini klatijo pijani po par dnij v tednu. Vrata zaprite jim in naženite jih delat, pa rajše ssmi ocvrejte in pojejte tiste klobase, ki bi imeli dati takim pijanim beračem. Pozor torej!

— **Število udov družbe sv. Mohorja v goriškem mestu** se je letos spet znatno pomnožilo.

— **Uničevanje gozeniških zaleg po šolskih otrocih** je upeljano v Bosni in Hercegovini. L. 1908 je šolska mladina nabrala in uničila 6,630.898 goseničnih gnezd in dobila za to od vlade 500 kron nagrade. Posnemanja vredno.

— **Umrli so v Gorici:** Maranaj Terezija, stara 74 let, zasebnica; Makuc Jožef, star 2 meseca; Beltram Jožefa, stara 50 let, zasebnica; Pavlin Gertruda, zasebnica, stara 81 let; Petrovič Mohor, star 4 dni; Codazzi Lavra, stara 81 let, zasebnica; Vižintin Marija, stara 61 let, zasebnica; Valantič Ivan, star 5 dni; Romanese Bruna, stara 11 mesecev; Bajt Ivan, star 44 let, krojač; Rijavec Angela, stara 2 meseca; Hvalič Angela, stara 6 dni; Guštin Štefanija, stara 2 meseca; Batistič Franc, star 5 mesecev; Hapbacher Kaucijan, star 39 let, restavrtor; Petrič Valentin, star 82 let, finančni stražnik v p.; Padovan Otilij, star 4 meseci;

Blokar Marij, star 7 let, učencec. — V bolnišnici usmiljenih bratov sta umrla: Peric Ivan, star 65 let, posestnik; Prindič Mihael, star 66 let, kmet. — V mestni ženski bolnišnici: Červ Marija, stara 64 let, kmetica; Colja Marija, stara 37 let, kmetica; Ipavec Henrik, star 2 leti; Gerden Marija, stara 45 let, posestnica; Buha Ana, stana 74 let, kmetica.

Belanska goveja pasma na Tolminskem.

Sp. E. KLA VŽAR.

Kakor sem čital v „Prim. Gosp.“, je gosp. ravnatelj slovenske kmet. šole A. Štrekelj v seji osrednjega odbora goriškega kmetijskega društva dne 24. decembra l. l. podal predlog, „naj se stavi predlog deželnemu odboru oziroma zboru, da se zakon o govedoreji spremeni glede Tolminskega tako, da se ne bo kupovalo in uvažalo belanske pasme, ampak da se bo v bodoče izbiralo med tamošnjo tolminsko pasmo najboljšje in najlepše biki in rabilo le te za skok“.

Moram odkritosrčno reči, da me je ta predlog iz ust znanega veččaka zelo osupril in da sem kar ostrmel, ko sem na to čital dostavek: „Sprejme se ta predlog enoglasno“. To se pravi, sem si mislil: jurare in verba magistri, ali po domače pretolmačeno, zanašati se tako trdno na to, kar je predlagal učitelj, da bi se, če treba, priseglo, da je tako prav.

Pa ni prav. To hočem dokazati v naslednjem, pa ne morda iz nagajivosti, ampak v korist dobri stvari. Sicer omenjam še poprej, da je tudi osrednji odbor še pred zaključkom seje sklenil, da se vsi predlogi, ki se tičejo živinoreje, predložijo še poprej živinorejskemu odseku v pretres, predno se kaj določnega sklene. Gospod predlagatelj ni menda nikdar pszno prečital zakona z dne 13. maja 1903 šte. 24 dež. zak. zastran pospeševanja govedoreje v goriško-gradiški grofovini, ker sicer bi ne bil stavil svojega predloga. Po tem zakonu (§ 2.) se smejo za plemenitev dopuščati samo biki krepke rašče, kojih pasma se zлага z ono, ki obstoji v dotični pokrajini. S tem ni zapovedano, da se morajo za plemenitev uporabljati samo biki belanske pasme, marveč bi se morali v zmislu tega določila v prvi vrsti dopuščati biki tiste pasme, katero imenuje gosp. predlagatelj domačo tolminsko pasmo, če res obstoji taka pasma v tolminski pokrajini.

Z navedenim določilom zakona stoji v popolnem soglasju tudi izvršilni ukaz c. kr. namestništva v Trstu z dne 2. oktobra 1904 šte. 27044 (šte. 21 dež. zak.), kateri določa (§ 1), da se v pokneženi grofovini Goriško - Gradiški smejo uporabljati za spuščanje le oni biki, ki so v smislu zakona z dne 13. maja 1903 dopuščeni. Po § 2. tega ukaza pa ima deželni odbor sporazumno s c. kr. kmetijskim društvom, s pridržano pritrditvijo c. kr. namestništva, določati katerim plemenom morajo pripadati biki, ki se imajo uporabljati v posameznih govedorejskih okoliščinah.

Samo v slučaju tedaj, ako bi bila pristojna oblastva določila, da se smejo na Tolminskem dopuščati izključno biki belanske pasme, bilo bi v dosego predlagateljeve namere umestno, naprositi deželni odbor, naj ukrene, da se bodo namesto belanskih plemenjakov izbirali in za plemenitev uporabljali biki takozvane tolminske pasme.

Prememba zakona v nasvetovanem smislu je po vsakem načinu popolnoma nepotrebna in društvo bi, izvršujé svoj sklep, s prošnjo za tako premembo samo dokazalo, da ne pozna zakona, kakor je gosp. predlagatelj s svojim predlogom dokazal, da ga ne pozna.

Sicer pa si dovoljujem gosp. predlagatelja pršati: Kje dobimo mi za plemenitev sposobnih bikov tolminske pasme, po kakšnih znakih in lastnostih jih

spoznamo in razločimo od bikov drugih pasem? Kmetijska znanost ne pozna tolminske pasme in kar je najhuje na stvari, je to, da je Tolminci sami ne poznajo.

Res je samoto, dasmo imeli nekda v naših gorah neko domačo živino pšenične barve, o kateri bi ne vedeli povedati, koji pasmi je pripadala. Ta se je razširjala tudi po Kanalskem in je segala še niže v deželo. Prav ravne potomce take živine nabajamo še tu pa tam po gorskih planotah, zlasti po Banjšicah; a gotovo si ne želi noben razumen kmetovalec, da bi se taka živina ohranila še dalje v naših krajih. Pomisliti pa je, da so tekom časa nvažali govejo živino v razne kraje obširne naše planinske pokrajine iz Bohinja, s Korškega, iz slovenske Benečije, z goriškega trga in Bog ve, še od kod. Vsled tega se je naša gorska živina vedno bolj pomešala z drugo in je polagoma izgubila ves svoj prvotni značaj. Najdalje se je morda ohranila domača živina na Livku, kjer so imeli zares lepe in dobre domače hrave, ki so bile na jako dobrem glasu kot izvrstne mlekarice in so se radi tega drago prodajale v Trat in drugam. Toda svoje dobre lastnosti so te krave navadno razodevale samo doma. Ker je Livek oblagodarjen z izvrstnimi pašniki in prideluje na svojih njivah in travnikih obilo izborne piče in ker so bile krave doma skrbno krmljene, ni čuda, da so slovele kot dobre mlekarice; a ta prikupljiva lastnost je jela takoj ponehavati, ko so te živali z domovjem spremenile tudi pičo in navadno so potem dotični kupci tožili, da so bili opeharjeni. — Zdaj se je tudi na Livku domača živina umaknila belanski pasmi, ker so živinorejci spoznali očitne prednosti belancev.

Najboljši dokaz, da nimamo v naših gorah enotne domače goveje pasme, nam ponujajo imena, s katerimi so označevali kmetovalci svoje živali po barvi njihove dlake, kakoršna so: Baloh in Bavha, Rjavec in Rjavka, Sivec in Sivka, Lisec in Lisca, Cik in Cka, Brez in Breza, Čad in Čads, Sovr in Sovra in še druge. Ta raznovrstnost imen razodeva splošno raznovrstnost pasem v gorski domači živini. Po vsem tem osmelim se trditi, da ni nikjer na Tolminskem tiste pasme, katero imenuje gospod predlagatelj tolminsko in da bi bil dosledno zakon neizvršljiv, ako bi se spremenil po njegovem predlogu.

Meni pa je najbolj na tem, da dokažem neumestnost premembe v nameravanem smislu, da bi se namreč opustilo uvažanje in dopuščanje bikov belanske pasme za plemenitev v tolminsko pokrajino in da bi se namesto njih uporabljali kakoršni koli drugačni biki za skok, ker sem popolnoma uverjen, da bi pomenila taka prememba — neprecenljivo škodo za celo našo planinsko pokrajino. O tem prihodnjije.

Kinematograf Salon Central.

PROGRAM:

Za videti samo od 14. do 20. februarja.

Blatno jezero na Ogerskem. On se mora plesati učiti! „Funikuli Funikola!“ — Italjanski Solo in pevski zbor spremljevan z godbo. V morju izgubljeno. Pretresljivi tragični dogodek iz življenja, v 20 oddelkih. — Spodleteni izlet. Dolžnost proti maščevanju, velika dramatična žaloigra v 30 pretresujočih oddelkih. Bahač. Brezplačni vstopni listek.

Navadne cene.

Predstave ob delavnikih ob 5¹/₂, 7 in 8 uri zvečer. V nedeljo predpoldne ob 11 uri predp., popoldne ob 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

No, no, kedo očita nedoslednost!

V članku „Prikrita zagrizlost“ smo pokazali na podlagi „Edinostnega“ sporočila o zadnji seji našega dež. zbora, kako je gospodom pri tem listu nasprotstvo do nas prešlo že v pravo strast, in to ne le urednikom in dopisnikom, ampak tudi lastniku samemu. Pokazali smo, da pozna ta gospod prav dobro duševno razpoloženje liberalnih čitalcev svojega časnikarskega podjetja, katerim je beseda „klerikalce“ pristna povka, in da rabi v dotičnem svojem sporočilu to besedo izključno in dosledno za nazivanje naše „Slov. ljudske stranke“, dočim imenuje ital. stranko istega imena in programa vedno le „laško ljudsko stranko“ in niti enkrat ne „klerikalno“.

To naše očitane je pograbil najbolj učeni gospod pri „Kmečkem glasu“ ter nas obdoljuje nedoslednosti, češ, da tudi mi ne imenujemo njegove stranke „kmečka stranka“, kakor se sama imenuje, ampak „liberalno-agrarno stranko“. Učeni gospod misli, da nas je s tem Bog ve kako pobil ter nam dokazal, da se držimo latinskega reka: „Quod licet Jovi, non licet bovi“. Ali ta izrek je naš učeni nasprotnik slabo pogodil, ker pristojna našemu očitaju „kakor pest na oko“ (Wie a Faust auf a Aug). Mi ga že moramo zavriniti na latinski rek: „Est modus in rebus“. Ako bi bil spoštovani gospod prečital naš članek pazljivo, bi bil s svojim bistrim razumom brezdvomno razvidel, da se mi ne izpodtikamo na tem, da nas nazivlja „Edinost“ „klerikalce“ — če tudi ne v dobrem zmislu — ampak na tem, da na isto sapa boža in liže laško „ljudsko stranko“ s tem, da ji na celi črti prizna naša z nazivom „klerikalna“. To je pa vse nekaj drugega kakor naše nazivanje „kmečke stranke“ z „liberalno-agrarno stranko“! Nedosledni bi bili mi, če bi eksistirala kaka laška stranka s kmečkim programom in liberalnimi tendencami ter bi jo mi dosledno nazivljali „laška kmečka stranka“. — Na naši strani torej ni nedoslednosti. Ali je pa morda ni tudi pri „kmečki stranki“?

Če primerja ta stranka prvo dobo svojega nastopa z dobo zadnjih volitev in z ustanovitvenjem takoiimenovanega „Slovenskega kluba“, mora priznati, da ni drugega nego posebej ena nedoslednost. Nastopila je pod devizo: Proč z liberalno in klerikalno stranko! Mi hočemo mir v deželi! — Vsakdo je moral pričakovati, da se postavi tudi v vršenju te devize v enako nasprotje proti dotedanjima strankama. To je zahtevala gola doslednost. Ali kaj store ti „varuhi doslednosti“? Zrežejo se z eno stranko proti drugi. Pa da bi se bili zvezali vsaj z močnejšo ter dosegli v „pomirjenju“ dežele vsaj to, kar se je dalo doseči, namreč, da bi bili spravili vsaj eno stranko (šibkejšo) s prizorišča narodnega prepričanja. Ne, storili so to, kar so mogli storiti, da se je ne le ohranil, ampak še bolj razvnel prepir v deželi, t. j. zagrešili so, kar je bilo mogoče največjo nedoslednost svojemu programu!

Volitveni boj je nehal, prenehala veljavnost izgovora dr. Frankota: „Mi smo si morali hrbet zavarovati proti klerikalcem“ (kaj ne, krasna doslednost može, ki je nastopil kot angelj miru!), ponudila se je nova prilika „agrarcem“, da bi bili postali dosledni svoji devizi, da bi bili na poslancih popravili, kar so na volitvah zagrešili. Njih program je zahteval, da bi si bili vzpostavili enako razmerje do liberalcev kakor do klerikalcev t. j. da bi se bili ločili od liberalnih zaveznikov izza volitev, uprizarili z enako odkritosrčnostjo do obeh (starih) strank akcijo v doseg skupnega kluba. Ali kaj so naredili? Ustanovili so za hrbtom naših poslancev klub, nazvali ga sprotovoljno in nelojalno (ker ne vsebuje poslancev vseh slovenskih strank) „slovenski“ klub, zaprli na-

šim poslancem vanj vstop z gorostasnim zapahom, ki nosi v človeških družbi ime Andrej G. bršček, postavili se na otno ter kričali skozi nje, da bi ljudstvo si šalo: V „slov. klubu“ je prostora za vse slovenske poslance! — S tem so doprinesli k „nedoslednosti“ do svojega programa nov prispevek.

Ali hočemo nadaljevati? Ali hočemo naštevati vsa politična djanja in nehanja „agrarna“ (med njimi niti enega gospodarskega)? Ali hočemo popisati, kako žalostno ulogo igra „agrarna“ stranka v dež. zbornici, ko prostovoljno drži svoj tilnik pod peto liberalnega „generala brez armade“, ko se slepo pokovi liberalnemu vodstvu; ko se da pred drugimi strankami zastopati po liberalnemu zastopstvu, v katerem izginja in se potaplja prav kot pristna liberalna stranka? Ali hočemo si to primerjati s prvimi pojavi „agrarcem“ v njih časniškem glasilu? Ali naj znabiti konfrontiramo predvolitveni boj njih časniškega glasila s „Sočo“ s sedanjim obojestranskim ljubkovanjem, vršečim se v najdivnejšem medsebojnem molčanju? — O, ne! Čemu neki? Saj vse to ni drugega nego nepretrgana vrsta samih nedoslednosti! In krono tem nedoslednostim so postavili ta dni s prekriženjem svojega glasila.

Iz „Našega glasu“ so napravili „Kmečki glas“. Pri liberalni „Soči“ sodelujejo le liberaleci, pri „Gorici“, glasilu „ljudske stranke“, le može iz ljudstva, in pri „Kmečkem glasu“ dosledno le morda — kmetje??? — Ali tvorijo „kmečko stranko“ le kmetje? Niti po večini ne! „Kmečka stranka“ Vam je konglomerat liberalnih učitelj, liberalnih krčmarjev, liberalnih trgovcev, liberalnih veleposesnikov in liberalnih — kmetov. V tej mešanici različnih stanov je ravno oni stan, pri katerem so izgubili ime za celo mešanico, z ozirom na njegovo množičnost v deželi, najslabše zastopan. Ako bi bili ustanovitelji „kmečke stranke“ vedeli, da je kakega drug stanov največ volilcev v deželi, bi bili stranko imenovali po tem stanu. Njim je pač le za lov na volilce, zato so jih tudi le volitve rodile. Vprašamo, ali ni največja nedoslednost, ustanoviti stranko iz najrazličnejših stanov in izjavljati, da bo stranka skrbela za koristi le enega stanu! Pa da bi se vsaj koristili teh stanov ne križale! Vzemimo le učiteljski in kmečki stan! Ali si ta dva ne rečeta lahko: Tvoje življenje, moja smrt! Dan danes, ko se stan organizira zoper stan, ali je možna ustanovitev stranke iz mnogih stanov, katere (stranke) edini namen bi bil gnotna korist le enega stanu! Ne, to ni mogoče! Zdrava pamet pravi, da morajo imeti ti stanovi en skupni interes. In naj ga iščemo, kakor hočemo, drugega ne najdemo nego interes liberalizma. — Liberalci so vsi. V dokaz te trditve se nam ponuja značilna prikazen, da nastopajo na shodih „kmečke stranke“ prav tisti učitelji, trgovci, veleposesniki, ki so pred par leti na liberalnih shodih ignorirali kmeta in se potili le za liberalizem.

To nam daje vso pravico, da imenujemo „kmečko stranko“ liberalno, ker je po njeni sestavi drugače ne moremo niti imenovati. Učenemu gospodu pri „Kmečkem glasu“ tudi ni všeč, da jo imenujemo „agrarno“. To je pa zopet neka samovoljna zahteva. „Agraren“ je menda toliko kot naš „kmetovalen“; kmetovalec je pa tisti, ki živi od kmetovanja, a sam ne dela. To so pa ravno veleposesniki. Ker so pa ti „razmeroma“ v mnogo večjem številu zastopani v „kmečki stranki“ nego kmetje, jo smemo z večjo pravico imenovati „agrarno“ nego „kmečko“.

S tem je dokazano, da odgovarja le pravci in resnici, sko imenujemo „kmečko stranko“, „liberalno agrarno stranko“ in „Kmečki glas“ nje liberalno glasilu. In pri tem ostanemo!

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu

v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

Telečje
ali pa goveje meso

vsaki dan svežo. Meso v skoku
netto 9 funtov = 4½ Kg. 3 K 50 v
pošilja Rubinstein & C.o. Podwol-
szyska Österr. N. 5.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki
priliki „Šolskega doma“

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Proda a
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
oboroke.

Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

ZAHVALA.

Podpisani se najiskreneje zahvaljujem v imenu preostalih
pokojnega

IVANA BAJT

prijateljem in znancem, ki so pokojniku in nam v času bolezni
in smrti skazovali raznotero pomoč, tolažbo in sočutje. Še po-
sebej izrekam najsrčnejšo zahvalo slav. „Slovenskemu bralnemu
in podpornemu društvu“, ki je pokojnika do zadnjega podpiralo
in prispevalo tudi k pogrebnim stroškom ter se vdeležilo po-
greba polnoštevilno z društveno zastavo na čelu; slav. „Sloven-
skemu katoliškemu delavskemu društvu“ za obilno deležitev z
društveno zastavo; čč. oo. kapucinov za pogoste obiske, dušno
tolažbo, za vdeležbo in obredno azistenco pri pogrebu; družini
Jerneja Kopač za krasni venec; prisrčno hvalo vsemu pevskemu
zboru pod vodstvom g. Vuga za ginljivo petje pred hišo in ob
grobu; vsem odličnim gospodom in obilnemu ljudstvu, ki je od
blizu in od daleč prihitelo — posebno iz Pevme v tako ogrom-
nem številu skazat pokojniku zadnjo čast.

Gorica, 8. februarja 1909.

IGNACIJ BAJT,
c. kr. učitelj.

Št. 125.

RAZGLAS.

Na dražbi se odda zgradba novega po-
kopališča z mrtvašnico in kapelico v Sv.
Križu dne 28. februarja t. l. od 9. do 10.
ure predpoldne v obč. uradu.

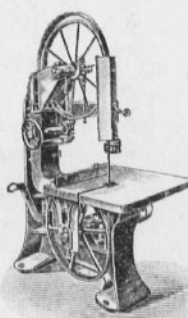
Skupni strošek je proračunjem na
16.000 K, kavcija znaša 5⁰.

Dražbeni pogoji, načrti in prevdarek so
razpoloženi v obč. uradu do ure dražbe.

Mestno županstvo Sv. Križ, 10. februarja 1909.

Župan:

Mrevlje.

— Izgotovljeno pohištvo —
lastnega izdelka priprosto
— in fino se dobi pri —
A. Černigoj-Gorica.
— Tržaška ulica 18. —
Izdeluje tudi stavbarska
in cerkvenega dela.

Rihard in Felix Majer

Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni liferanti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Štev. 342.

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil IV. četrtleta, t. l. mesecev oktobra, novembra in decembra 1907, začne v

ponedeljek, 8. marča 1909, ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Od ravnateljstva zastavljavnice.

V Gorici, 28. januarja 1909.

Jakob Miklus
mizar in lesni trgovec
v Podgori, na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnice itd.

Pijanosti ni več.

Uzorec tega čudežnega izdelka „COZA“ se pošlje brezplačno.

More se dati v kavi, v mleku, v pivu, v vinu ali v jedilih ne da bi pivec to zapazil. Prašek „COZA“ učinkuje čudovito, tako, da se pivcu pristudi alkohol in vse alkoholne in močne pijače. Ta prašek deluje tako mirno in gotovo, da mu ga smejo dati žena, sestra ali hči dotičnika, ne da bi on zapazil, kaj je resnično povzročilo njegovo zdravljenje.

Prašek „COZA“ je prinesel mir v tisočere družine, je rešil ogromno oseb sramote in ponižanja, da iz takih oseb je

celo napravil čvrste, močne in vsakega dela zmožne ljudi. Ta prašek je že marsikatera mladeniča spaval nazaj na pravo pot sreče ter je podaljšal za mnogo let življenje mnogim osebam. Zavod, ki poseduje ta čudodelni prašek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo knjigo s 1500 zahvalam in en vzorec. Dopisuje se v nemškem jeziku.

Zajamčeno je, da je prašek popolnoma neškodljiv.

COZA ISTITUTE 62, Chancery Lane London 257 (Anglija)
Na pisma je djati znamko 25, na dopisnice za 10 stotink

Namizna jabolka

fine vrste po kron 12—14—16 za 100 kilov iz kolo-dvora Litija nudi **J. Razboršek** Šmartno pri Litiji. Korbica 5 kilov kron 2:20 M M M franko M M M

Stavbena tvrdka Znidarčič & Stepančič

Gorica

Tržaška ulica tevilka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplotno priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Razglas.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da se v c. kr. loterijski nabiralnici v ulici Vetturini št. 3 odpre dne 14. t. m. mala loterijska nabiralnica tudi za DUNA J.

Prihodnje srečkanje se bode vršilo dne 20. t. m.

Sardagna,
c. kr. nabiratelj.

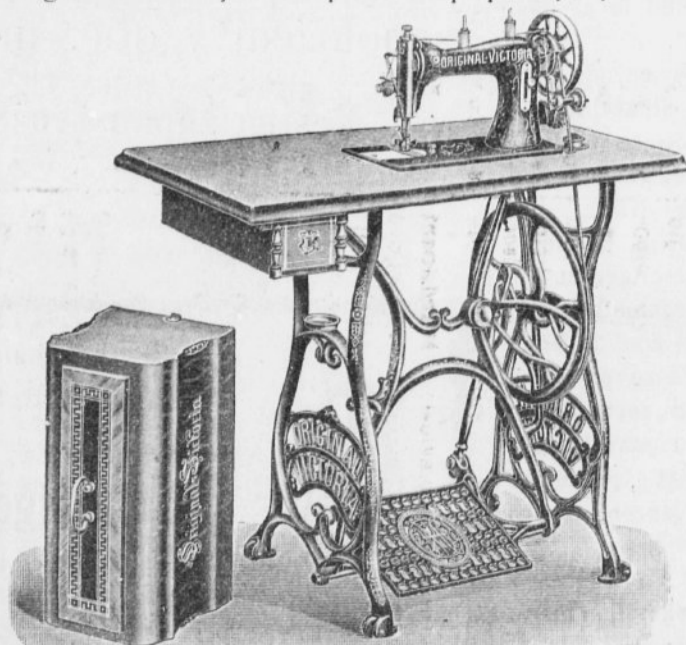
Na prodaj

so radi smrti posestnika na Bledu pri blejskem jezeru zemljiške parcele s krasno lego, tik jezera z gozdom. Cena za kvadratni seženj 6 K in 12 K. Nadalje je na prodaj na Bledu meblavana vila s sadnim vrtom blizu hotela „Louisenland“, tri minute oddaljena od jezera. Cena nizka.

Več se poizve pri gospej Ivani P o k o r n, Ljubljana. Gradišče 17.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovjšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stavi na razpologo strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh uosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Naznanilo preselitve.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem

preselil

svojo krojaško delavnico in trgovino z izgotovljenimi oblekami iz Tekališča Jos. Verdi št. 33 v lastno hišo

Tržaška ulica števil. 16.
(„tik Malega doma“)

Obenem naznanjam, da sem vpeljal v svojo delavnico tudi telefon št. 150, da zamorem hitreje postreči svojim cenj. naročnikom in odjemalcem.

Priporočam se za blagohotno naklonjenost in bilježim z odličnim spoštovanjem

Ant. Krušič.

Svoji k svojim!

Staroznana narodna tvrdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylenjskim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke „Meščanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčehkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države in sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Cene zmerne.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodska ulica št. 25

priloga častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljinsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Znidarčič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Jaz rabim „ceresove jedilne masti“ le tričetrtine tega, kar bi morala rabiti druge živalske masti in pri vsem tem napravi jedi jako okusne

